

GUIA DOCENT CURS 2020-21

FITXA TÈCNICA DE L'ASSIGNATURA

Dades de l'assignatura	
Nom	La filosofia en l'Edat Mitjana
Còdig	143907 (U. Deusto) 0000006135 (U. Comillas) FPE101101 (U. Ramon Llull)
Titulació	Grau en Filosofia, Política i Economia
Curs	Primer
Cuatrimestre	2n
Crédits ECTS	6
Caràcter	Obligatòria
Universitat	Universidad de Deusto, Universidad Comillas i Universitat Ramon Llull
Professor	Joan García del Muro Solans (Universitat Ramon Llull)
Horari	Modalitat Presencial (U. Ramon Llull): Dilluns, de 10:05-10:55 Dimarts, de 9:10:12:05
Descriptor	Els més de mil anys que s'agrupen sota l'epígraf "filosofia medieval" són, tot i els prejudicis contemporanis, potser els més fecunds i intensos de tota la història del pensament filosòfic. El curs, més que un inventari d'autors i teories, se centrarà en les figures més significatives, amb la intenció que l'alumnat reconegui els problemes fonamentals que els pensadors medievals intentaven resoldre i reflexioni al voltant d'ells. Aquestes qüestions es situaran en una visió de conjunt de la cultura que permeti, a l'alumnat, descobrir les arrels filosòfiques i fins i tot teològiques d'alguns dels grans temes i desenvolupaments de disciplines aparentment allunyades de tals àmbits, com la política o l'economia.
Modalitat d'impartició	No presencial (U. Comillas i U. Deusto) Presencial (U. Ramon Llull)

Profesor modalidad no presencial y presencial (U. Ramon Llull)	
Nom	Joan García del Muro Solans
Departament	Historia de la Filosofia (Facultat de Filosofia)
Despatx	412
e-mail	jgarci23@xtec.cat
Telèfon	93 453 43 38
Horari de Tutorials	Prèvia cita. Es respondrà en 24 Hs.

DADES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Contextualització de la assignatura

Aportació al perfil professional de la titulació

Aquesta assignatura contribueix al perfil professional guiant a l'estudiant en la Història de la filosofia medieval des d'una doble perspectiva orientada a conèixer les preguntes i la millor manera de plantejar-les, ja conèixer els assajos de resposta -sempre lligats als seus condicionaments històrics- i discernir què hem heretat d'aquest passat que ens configura. Coopera en la seva formació mitjançant l'exercici metòdic de la reflexió i del qüestionament crític sobre els problemes de l'existència humana.

La filosofia medieval representa, en conjunt, un intent per pensar conjuntament la filosofia grega i la religió cristiana, probablement el més aconseguit. Com a Grècia i el cristianisme constitueixen, potser, els dos pilars fonamentals sobre els quals està edificada la nostra cultura, sembla inevitable situar els grans pensadors medievals com els forjadors del mestissatge que ha donat lloc a la nostra mentalitat actual. Per això, la reflexió al voltant dels grans problemes de la filosofia en l'Edat Mitjana ajudarà, a l'alumnat, en el seu intent de comprensió de la situació actual, no només en el camp purament filosòfic sinó en tots aquells àmbits de la cultura (sociològic, artístic, polític, ètic, econòmic o científic) que, en major o menor mesura, són hereus d'aquells plantejaments. Per això, si aconseguim mirar-nos des de l'edat mitjana, segur que ens coneixerem una mica millor.

Prerrequisits

Cap

Competències - Objectius

Competències de l'assignatura

Bàsiques i Generals

CB1. Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Aquesta competència es desplega en què els estudiants siguin capaços de:

- 1) demostrar coneixements sobre les qüestions filosòfiques que emergeixen en el pensament medieval i sàpiguen argumentar críticament sobre elles.
- 2) situar temes del pensament metafísic, ètic i polític, en els seus textos originaris i en el seu context històric, social i cultural.
- 3) desplegar la sensibilitat per a la interpretació de textos del món medieval

CB4. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat

Aquesta competència es desplega en què els estudiants siguin capaços de:

- articular continguts filosòfics de l'edat mitjana d'interès i actualitat per a persones del segle XXI
- transmetre les preguntes, els mètodes de recerca de respostes i les solucions d'aquesta matèria a oients tant especialitzats com no especialitzats.

Transversals

CT1. Demostrar un maneig oral i escrit excel·lent en espanyol amb capacitat per a comunicar-se utilitzant la terminologia i les tècniques acceptades en els perfils professionals corresponents. nivell 1

Aquesta competència es desplega en què els estudiants siguin capaços de:

- expressar-se amb claredat i precisió en l'exposició de les idees
- mostrar concisió i encert conceptual en les respostes als treballs escrits que hagin de presentar
- analitzar i informar críticament dels textos i documents treballats i exposar-los oralment.

Específiques

CE1. Comprendre i utilitzar la terminologia precisa, els recursos idonis i la documentació adequada per a formular raonaments i judicis crítics ben argumentats en cada un dels àmbits disciplinaris del grau.

Aquesta competència es desplega en què els estudiants siguin capaços de:

- Utilitzar amb precisió els principals conceptes que sorgeixen en el pensament medieval
- Buscar les diverses fonts documentals amb eficàcia
- Expressar els plantejaments filosòfics amb fidelitat als seus autors

CE2. Interrelacionar les diferents teories que intervenen en les disciplines del grau i les propostes (polítiques, econòmiques, sociològiques) que expliquen l'organització de les societats contemporànies

CE5. Demostrar coneixement i comprensió dels conceptes bàsics desenvolupats en l'àmbit de la filosofia, la política i l'economia, aplicant-los a tasques de reflexió crítica i argumentada sobre un concepte, tema o noció del camp filosòfic, històric, polític, econòmic o social

BLOCS TEMÀTICS I CONTINGUTS

Continguts – unitats temàtiques
UNIDAD 1: Cap a l'Edat Mitjana
Tema 1: Filosofia i cristianisme
1.1 La filosofia cristiana. La creació
1.2 Apologistes grecs
1.3 El gnosticisme
1.4 Apologistes llatins
1.5 L'Escola d'Alexandria
Tema 2: Sant Agustí
2.1 Les Confessions
2.2 Religió i filosofia
2.3 La veritat i la il·luminació
2.4 Déu i la creació
2.5 La Ciutat de Déu
UNIDAD 2: El desenvolupament de la filosofia en les tres grans cultures
Tema 3: Ver l'escolàstica

3.1 Joan Escot Erigena
3.2 Dialèctics i antidualèctics
3.3 Sant Anselm
3.4 La disputa sobre els universals
3.5 La mística. Uc i Ricard de Sant Víctor
Tema 4: Les filosofies àrab i jueva
4.1 Al Farabí i Avicena
4.2 Al Gazel
4.3 Ibn Tufayl
4.4 Averroes
4.5 Avicebrón i Maimónides
UNIDAD 3: El pensament en els segles XIII y XIV. Plenitud i crisi de l'escolàstica
Tema 5 : Filosofia i teologia en el segle XIII
5.1 La recuperació d'Aristòtil a occident
5.2 La controversia de l'aristotelisme en la universitat de París
5.3 L'averroisme llatí
5.4 Sant Bonaventura
5.5 Ramón LLull
Tema 6: Sant Tomàs d'Aquino
6.1 Raó i fe
6.2 Teoria de l'èsser
6.3 Teoria del coneixement
6.4 El misteri de Déu
6.5 Antropologia i política
Tema 7: La crisi de l'escolstica
7.1 Duns Escoto
7.2 Guillem d'Ockham
7.3 El mestre Eckhart

METODOLOGIA DOCENT

Aspectes metodològics generals de l'assignatura

Metodologia No presencial

Per al desenvolupament de l'assignatura es faran servir les següents estratègies:

- Mètode expositiu: Presentació del contingut teòric mitjançant breus vídeos introductoris, textos escollits de les fonts primàries i textos de suport que ajudin l'estudiant a entendre els conceptes fonamentals.
- Anàlisi de textos i documents: Lectura personal dels materials que recullen els continguts principals de l'assignatura Preparació individual i posada en comú, en trobades virtuals.
- Mètode de presentació escrita: realització a la plataforma de comentaris de textos i qüestionaris sobre els conceptes fonamentals de cada tema.
- Participació en els Fòrums: la participació en el Fòrum serà essencial en la consecució dels objectius de l'assignatura ja que és la millor via per reflexionar de manera conjunta sobre els aspectes teòrics i pràctics dels continguts a treballar. Els Fòrums serviran per estimular l'aprenentatge col·laboratiu, però seran també un espai de seguiment de les tasques, plantejament de dubtes i suggeriments puntuals i informació complementària del professor. D'aquesta manera, el Fòrum es converteix en la seu principal per preguntar, comentar i resoldre dubtes, en definitiva, la millor manera d'assolir els objectius i assimilar els continguts de l'assignatura. Cal assenyalar que algunes de les tasques estan vinculades

a la participació en el Fòrum, per exemple, donant respostes a preguntes plantejades per les professores. Les respostes a aquestes preguntes requeriran d'algun tipus d'elaboració pròpia, original, estructurada i molt argumentada. Han de superar el simple resum dels continguts estudiats durant el bloc.

- Trobades virtuals: la Plataforma Moodle possibilita la realització de videoconferències, en què debatrem els continguts de les tasques, els dubtes sobre les lectures o les activitats i, també, establir discussions sobre les respostes filosòfiques estudiades. Les dates de les trobades virtuals estaran disponibles a la Plataforma.

Aspectes metodològics generals de l'assignatura

Metodologia presencial

Per al desenvolupament de l'assignatura es faran servir les següents estratègies:

- Mètode expositiu: Presentació del contingut teòric mitjançant classes magistrals impartides pel professor.
- Anàlisi de textos i documents: Lectura personal dels materials que recullen els continguts principals de l'assignatura Preparació individual i posada en comú a classe.
- Mètode de presentació escrita: realització de comentaris de textos i qüestionaris sobre els conceptes fonamentals de cada tema.

RESUMEN HORES DE TREBALL DE L'ALUMNAT			
MODALITAT NO-PRESENCIAL			
Trobades virtuals programades		Treball o activitats autònomes	
Video-conferència	Fòrums virtuals	Elaboració de treballs individuals o grupals	Estudi; preparació de l'avaluació
15	15	40	60
CRÈDITS ECTS:			6

RESUMEN HORAS DE TRABAJO DEL ALUMNADO			
MODALIDAD PRESENCIAL			
Classes		Treball o activitats autònomes	
Assistència a classes magistrals	Assistència a classes pràctiques i tutories	Elaboració de treballs individuals o grupals	Estudi; preparació de l'avaluació
30	20	50	50
CRÈDITS ECTS:			6

EVALUACIÓ I CRITERIS D'AVUACIÓ

MODALITAT NO PRESENCIAL (U. Comillas y U. Deusto)		
Activitats d'avaluació	CRITERIS	PES
Prova final *. Es realitzarà per escrit en línia a la plataforma Moodlerooms o, en cas que no fos possible aquesta modalitat, per via oral en línia (Skype amb enregistrament de l'examen)	- Coneix les principals teories de la filosofia medieval - Entén el desenvolupament de la Filosofia i maneja un vocabulari filosòfic bàsic - Entén i reconeix les principals corrents de la filosofia en l'Edat Mitjana - Situa les idees més rellevants de la filosofia medieval, així com els seus autors i textos fonamentals, en el seu context històric, social i cultural.	40%
Tasques: comentaris de textos i qüestionaris	-Qüestionari lliurat - Comprèn i explica els textos fonamentals de la tradició filosòfica medieval - Demuestra capacitats de raonament i argumentació per abordar problemàtiques de caràcter filosòfic - Elabora treballs amb una correcta expressió escrita - Relaciona diferents corrents i autors de filosofia amb antecedents, seguidors o corrents posteriors	40%
Exposició de tasques	Valoració de l'expressió oral i la capacitat per comunicar-se utilitzant la terminologia apropiada	10%
Participació en la plataforma online	Es valorarà tant la quantitat d'intervencions en els fòrums com la qualitat d'aquestes	10%
* Per poder fer la prova final tant de la convocatòria ordinària com extraordinària han d'haver realitzat la resta de les activitats objecte d'avaluació. CONVOCATÒRIA EXTRAORDINÀRIA: Els criteris d'avaluació són els mateixos que en la convocatòria ordinària, de manera que cal aportar totes les activitats d'avaluació considerades en el curs. Es guardaran les notes de les activitats realitzades, a l'espera que es realitzin les activitats pendents. En aquesta avaluació s'aplicaran els mateixos criteris de ponderació que en l'avaluació ordinària		

MODALIDAD PRESENCIAL (U. Ramon Llull)		
Actividades de evaluación	CRITERIOS	PESO
Proves escrites	- Coneix les principals teories de la filosofia medieval - Entén el desenvolupament de la Filosofia i maneja un vocabulari filosòfic bàsic - Entén i reconeix les principals corrents de la filosofia en l'Edat Mitjana - Situa les idees més rellevants de la filosofia medieval, així com els seus autors i textos fonamentals, en el seu context històric, social i cultural.	40%
Anàlisi de tasques: treballs escrits, comentaris de text i qüestionaris	- Qüestionari lliurat - Comprèn i explica els textos fonamentals de la tradició filosòfica medieval - Demuestra capacitats de raonament i argumentació per abordar problemàtiques de caràcter filosòfic - Elabora treballs amb una correcta expressió escrita -Relaciona diferents corrents i autors de filosofia amb antecedents, seguidors o corrents posteriors	30%
. Proves orals, incloses l'exposició i defensa dels treballs realitzats i observació directa de la	Valoració de l'expressió oral i la capacitat per comunicar-se utilitzant la terminologia apropiada	20%

<i>participació i l'acompliment competent dels estudiants, tant a l'aula, com en les tutories</i>	<i>Exposicions orals sobre una font primària</i>	
<i>Treballs grupals</i>	<i>Necessita els conceptes i és capaç de relacionar-los amb la història del pensament posterior Desenvolupa i posa en pràctica capacitats de raonament i argumentació aplicant-les a les temàtiques estudiades</i>	10%
<p>* Per poder fer la prova final tant de la convocatòria ordinària com extraordinària han d'haver realitzat la resta de les activitats objecte d'avaluació. CONVOCATÒRIA EXTRAORDINÀRIA: Els criteris d'avaluació són els mateixos que en la convocatòria ordinària, de manera que cal aportar totes les activitats d'avaluació considerades en el curs. Es guardaran les notes de les activitats realitzades, a l'espera que es realitzin les activitats pendents. En aquesta avaluació s'aplicaran els mateixos criteris de ponderació que en l'avaluació ordinària</p>		

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia Bàsica

Les fonts primàries s'indicaran en el pla de treball de cada unitat. Les fonts secundàries principals són les següents:

- Canals, F., *Historia de la filosofía Medieval*, Barcelona, Herder, 1982.
Cruz, M., *Historia del Pensamiento en el Mundo Islámico* 2 Vol, Madrid, Alianza.1989.
Fraile, G., *Historia de la filosofía medieval*, Madrid, BAC, 1986.
García del Muro, J., *Santo Tomás de Aquino*, Barcelona, RBA, 2015
Gilson, E., *La filosofía en la Edad Media*, Madrid, Gredos, 1972.
Ramón Guerrero, R., *Historia de la filosofía medieval*, Madrid, Akal, 1999.

Bibliografia Complementària

- Arendt, H., *El concepto de amor en San Agustín*, Madrid, Encuentro, 2001.
Copleston, F., *Historia de la filosofía*, II-III, Barcelona, Ariel, 1975.
Chesterton, G K., *Santo Tomás de Aquino*, Madrid, Austral, 2011.
Chevalier, J., *Historia del pensamiento*, II, Madrid, Aguilar, 1960.
De Wohl, L., *La Luz apacible*, Madrid, Palabra, 2009.
Fernandez, C., *Los filósofos medievales. Selección de textos*, Madrid, BAC, 2 vols., 1979.
Flasch, K., *Introduction à la philosophie medievale*, París, Flammarion, 1998.
Gilson, E: *El espíritu de la filosofía medieval*, Madrid, Rialp, 2004.
Heinzmann, R., *La filosofía de la Edad Media*, Barcelona, Herder, 1995.
Jaeger, W., *Cristianismo primitivo y paideia griega*, México D.F., FCE, 1971.
Libera, A. de, *Pensar en la Edad Media*, Barcelona, Anthropos, 2000.
Magnavacca, S., *Léxico Técnico de Filosofía Medieval*, Buenos Aires, Miño y Dávila, 2005.
Muralt, A., *La apuesta de la filosofía medieval*, Madrid, Marcial Pons, 2008.
Parain, B. (ed.), *La filosofía medieval en occidente*, Madrid, Siglo XXI, 1990.
Pernoud, R., *Para acabar con la Edad Media*, Palma de Mallorca, Olañeta de, 2010.
Pieper, J., *Filosofía medieval y mundo moderno*, Madrid, Rialp, 1973.
Ramón Guerrero, R.: *Filosofías árabe y judía*, Madrid, Ed. Síntesis, 2001.
Reale, G. y Antiseri, D *Historia del pensamiento filosófico y científico*, tomo I, Barcelona, Herder, 1988.
Saranyana, J.I., *La Filosofía medieval*, Pamplona, Eunsa, 1999.
Vignaux, P., *El pensamiento en la Edad Media*, Madrid, FCE, 1997, 6ª reimpresión.
Yabri, M., *El legado filosófico árabe*, Madrid, Editorial Trotta, 2006, 2ª ed.

